

Λεφτά

Λεφτά, τα, ουσ. [πλ. του ουσ. λεφτό <λεπτόν (= 1/100 της δραχμής και του ευρώ)], τα χρήματα. (Λαϊκό τραγούδι: *ας είχα την υγεία μου κι ας ήμουνα φτωχός, τα λεφτά δε με γιατρεύουν το βλέπω δυστυχώς*). Πολύ σπάνια ακούγεται και στον ενικό **το λεφτό**: «υπάρχει κανένα λεφτό να μου δώσεις;». (Λαϊκό τραγούδι: *θέλω να σε παντρευτώ δίχως προίκα ούτε λεφτό, θέλω την καρδιά σου, πες το της μαμάς σου*). Υποκορ. **λεφτάκια** κ. **λεφτούλια** κ. **λεφτουδάκια, τα** (βλ. λ.). (Ακολουθούν 128 φρ.)·

- *αέρα λεφτά!* βλ. λ. [αέρας](#)·

- *αλλάζω λεφτά*, βλ. φρ. *αλλάζω τα λεφτά μου* (β)·

- *αλλάζω τα λεφτά*, ανταλλάσσω νόμισμα με άλλα μικρότερης αξίας, κάνω ψιλά: «μπορείς να μ' αλλάξεις αυτά τα λεφτά σε δεκάρικα;»·

- *αλλάζω τα λεφτά μου*, **α.** δεν κερδίζω τίποτα από μια εμπορική πράξη, πουλώ όσο αγοράζω, γυρίζω τα λεφτά μου: «είναι κακός έμπορος κι όσο κι αν φαίνεται πως έχει δουλειά, μάλλον αλλάζει τα λεφτά του». Συνών. *γυρίζω τα λεφτά μου / τζιράρω τα λεφτά μου*. **β.** ανταλλάσσω τα χρήματά μου με κάποιο ξένο νόμισμα, κάνω συναλλαγή: «επειδή πρόκειται να φύγω στην Αγγλία, πρέπει να πάω στην τράπεζα ν' αλλάξω τα λεφτά μου με λίρες»·

- *αν είχα τόσα λεφτά, θα παντρευόμουν*, έκφραση με την οποία αρνείται κανείς να δώσει σε κάποιον το χρηματικό ποσό που του ζητάει δανεικό, υπονοώντας πως είναι γι' αυτόν υπέρογκο ποσό·

- *αξίζει τα λεφτά του*, βλ. φρ. *τα πιάνει τα λεφτά του*·

- *από λεφτά άλλο τίποτα*, βλ. φρ. *από λεφτά να φαν' κι οι κότεις*·

- *από λεφτά να φαν' κι οι κότεις*, υπάρχουν άφθονα: «ό,τι του κάνει κέφι τ' αγοράζει αμέσως, γιατί από λεφτά να φαν' κι οι κότεις»·

- *αυτά είναι λεφτά!* θαυμαστική έκφραση για πολύ μεγάλο χρηματικό ποσό: «ο τάδε κέρδισε στο τζόκερ ένα δις. - Αυτά είναι λεφτά!»·

- *βάζω λεφτά στην τράπεζα*, κάνω κατάθεση, αποταμιεύω: «εδώ και πολύ καιρό βάζω λεφτά στην τράπεζα για την προίκα της κόρης μου»·

- *βγάζει αέρα λεφτά*, βλ. λ. [αέρας](#)·

- *βγάζει γλυκά λεφτά*, κερδίζει χρήματα χωρίς ιδιαίτερο κόπο: «έχει ένα μπαράκι στο κέντρο της πόλης και βγάζει γλυκά λεφτά»·

- *βγάζει ζεστά λεφτά*, το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος συναλλάσσεται τοις μετρητοίς: «έχει ανοίξει ένα φαστφουντάδικο στην καρδιά της αγοράς και βγάζει ζεστά λεφτά»·

- *βγάζει καλά λεφτά*, κερδίζει αρκετά χρήματα: «έχει ένα φαστφουντάδικο μέσα στην αγορά και κερδίζει καλά λεφτά»·

- *βγάζει λεφτά*, κερδίζει χρήματα: «είναι έξυπνος άνθρωπος, γιατί, με κάθε δουλειά που κάνει, βγάζει λεφτά». (Λαϊκό τραγούδι: *τα φτωχαδάκια ξέρουνε, ξέρουν να τα σκορπάνε και τα λεφτά που βγάζουνε ξέρουν να τα χαλάνε*)·

- *βγάζει λεφτά με ουρά*, κερδίζει πάρα πολλά λεφτά από τη δουλειά του: «έχει ένα χρυσοχοείο και βγάζει λεφτά με ουρά». Συνών. *βγάζει άντερα ή βγάζει τ' άντερά του / βγάζει λεφτά με τη σέσουλα / βγάζει λεφτά με το*

ζεμπίλι / βγάζει λεφτά με το τσουβάλι / βγάζει παρά με ουρά ή βγάζει παράδες με ουρά / βγάζει τα κέρατά του / βγάζει τα μαλλιά της κεφαλής του / βγάζει τα μαλλιοκέφαλά του / βγάζει της Παναγιάς τα μάτια / βγάζει τρελά λεφτά (α) / βγάζει χοντρά λεφτά / βγάζει χοντρό χρήμα / βγάζει χρήμα με ουρά·

- βγάζει λεφτά με τη σέσουλα, βλ. φρ. βγάζει λεφτά με ουρά·

- βγάζει λεφτά με το ζεμπίλι, βλ. συνηθέστ. βγάζει λεφτά με ουρά·

- βγάζει λεφτά με το τσουβάλι, βλ. φρ. βγάζει λεφτά με ουρά·

- βγάζει τρελά λεφτά, **α.** κερδίζει πολλά χρήματα: «έχει το μεγαλύτερο σούπερ μάρκετ της πόλης μας και βγάζει τρελά λεφτά». **β.** κερδίζει χρήματα χωρίς κόπο ή χωρίς να διακινδυνεύει σπουδαίο χρηματικό κεφάλαιο: «πάω να σκάσω μ' αυτό τον άνθρωπο, γιατί χωρίς τίποτα βγάζει τρελά λεφτά»·

- βγάζει χοντρά λεφτά, κερδίζει πολλά λεφτά: «είναι μεγαλέμπορος και βγάζει χοντρά λεφτά»·

- βγάζω λεφτά απ' την τράπεζα, κάνω ανάληψη: «θέλω ν' αγοράσω ένα πλυντήριο, γι' αυτό πάω να βγάλω λεφτά απ' την τράπεζα»·

- γεννάνε τα λεφτά του, πολλαπλασιάζονται: «έβαλε όλες του τις οικονομίες στο χρηματιστήριο κι από τότε γεννάνε τα λεφτά του»·

- γλεντώ τα λεφτά μου, τα ξοδεύω σε γλέντια και διασκεδάσεις: «εγώ δεν είμαι κορόιδο να κάνω καταθέσεις, εγώ γλεντώ τα λεφτά μου»·

- γλυκά λεφτά, τα χρήματα που κερδίζει κανείς χωρίς ιδιαίτερο κόπο: «κανείς δεν είπε όχι στα γλυκά λεφτά»·

- γυρίζω τα λεφτά μου, δεν κερδίζω τίποτα από μια εμπορική πράξη, πουλώ όσο αγοράζω: «ο κόσμος βλέπει το μαγαζί γεμάτο και νομίζει πως έχω δουλειά, αλλά εγώ γυρίζω τα λεφτά μου, γιατί έχω ανάγκη από μετρητά». Συνών. αλλάζω τα λεφτά μου (α) / τζιράρω τα λεφτά μου·

- δε βαστώ λεφτά απάνω μου ή δε βαστώ απάνω μου λεφτά, βλ. φρ. δεν κρατώ λεφτά απάνω μου·

- δε βρίσκονται τα λεφτά στο δρόμο ή δε βρίσκονται στο δρόμο τα λεφτά, βλ. φρ. τα λεφτά δε βρίσκονται στο δρόμο·

- δε λυπάμαι τα λεφτά ή τα λεφτά δε τα λυπάμαι, τα ξοδεύω χωρίς να τα υπολογίζω: «η ζωή είναι μικρή, γι' αυτό δε λυπάμαι τα λεφτά και τα τρώω μέχρι δεκάρας». (Λαϊκό τραγούδι: τα μπουζούκια θα φωνάξω στο τραπέζι μας και θα παίξουνε απόψε για το κέφι μας. **Τα λεφτά δεν τα λυπάμαι, όσα έχω θα τα φάμε, χαλάλι σου, για πάρτη σου**)·

- δεν έχω λεφτά απάνω μου ή δεν έχω απάνω μου λεφτά, βλ. φρ. δεν κρατώ λεφτά απάνω μου·

- δεν κλαίω τα λεφτά μου ή τα λεφτά μου δεν τα κλαίω, τα ξοδεύω με ευχαρίστηση, χωρίς να μετανιώνω: «μ' αρέσουν οι διασκεδάσεις και δεν κλαίω τα λεφτά μου, όταν πρόκειται να διασκεδάσω». (Λαϊκό τραγούδι: **όπα είπα, όπα λέω, τα λεφτά μου δεν τα κλαίω**)·

- δεν κρατώ λεφτά απάνω μου ή δεν κρατώ απάνω μου λεφτά, **α.** φιλοφρονητική συνήθως έκφραση, ιδίως για να ευχαριστήσουμε κάποιον που μας κολακεύει με τα λόγια του ή που θεωρεί πως είμαστε πολύ μικρότεροι από την πραγματική μας ηλικία. Συνών. να σας στείλω λουλούδια. **β.** δεν τα διαθέτω, δεν τα έχω, δε μου βρίσκονται αυτή τη συγκεκριμένη στιγμή που μιλάμε (χωρίς αυτό να έχει την έννοια ότι είμαι φτωχός): «πέραν αύριο απ' το γραφείο μου να σου δώσω το ποσό που σου χρειάζεται, γιατί τώρα δεν κρατώ λεφτά απάνω μου»·

- δεν περνούν άλλο τα λεφτά μου ή δεν περνούν πια τα λεφτά μου, δε με υπολογίζει κανείς, δεν έχω την εκτίμηση του κόσμου, χρεοκοπώ ηθικά: «εμένα γιατί δε με φωνάξατε να βοηθήσω, δεν περνούν άλλο τα λεφτά μου; ||

φαίνεται πως δεν περνούν πια τα λεφτά μου για να μη με θέλουν στην παρέα τους»·

- *δεν περνούν τα λεφτά σου*, **α.** φιλική απαγορευτική έκφραση σε άτομο, όταν μετά από γεύμα, γλέντι ή διασκέδαση προσφέρεται να πληρώσει το λογαριασμό ή να συμμετάσχει στο ρεφενέ. Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *α εδώ*. **β.** αρνητική έκφραση σε άτομο που επιχειρεί να μας δωροδοκήσει για να πετύχει κάποιο σκοπό του·

- *δεν πιάνει τα λεφτά του* ή *δεν τα πιάνει τα λεφτά του*, **α.** λέγεται για μηχανήματα ή αντικείμενα που αγοράστηκαν πιο ακριβά από όσο αξίζουν: «νομίζω πως πλήρωσες παραπάνω, γιατί απ' ότι βλέπω, αυτό τ' αυτοκίνητο δεν πιάνει τα λεφτά του». **β.** λέγεται για μηχανήματα ή αντικείμενα που κατά την πώλησή τους το ποσό της αγοράς δεν μπορεί να καλύψει την πραγματική τους αξία: «είναι πολύ καλός πίνακας, αλλά φοβάμαι ότι, αν πουληθεί, δε θα τα πιάσει τα λεφτά του»·

- *δεν πονάω τα λεφτά* ή *τα λεφτά δεν τα πονάω*, βλ. φρ. *δε λυπάμαι τα λεφτά*. (Λαϊκό τραγούδι: *άκουσε πενιές που ρίχνει με τον μπαγλαμά σήκω τώρα να χορέψεις τον καρσιλαμά. Τα λεφτά δεν τα πονάω, όσα έχω θα τα φάω, χαλάλι σου, για πάρτη σου*)·

- *δουλεύω τα λεφτά μου*, *τα τοκίζω*, ιδίως *όχι νόμιμα* αλλά *ως τοκογλύφος*: «θα σου δανείσω αυτά που σου χρειάζονται αλλά, πρέπει να ξέρεις πως εγώ, δουλεύω τα λεφτά μου»·

- *έδωσε αέρα λεφτά*, βλ. λ. [αέρας](#)·

- *είμαι στα λεφτά μου*, (για χαρτοπαίγνιο) μετά από ένα διάστημα που κέρδιζα ή έχανα βρίσκομαι πάλι με τα ίδια λεφτά που είχα όταν ξεκίνησα να παίζω, ρεφάρω: «όλη τη νύχτα έχανα, αλλά, μόλις γύρισε το φύλλο μου, μέσα σε λίγη ώρα ήμουν πάλι στα λεφτά μου»·

- *είναι βουτηγμένος στα λεφτά*, *έχει πάρα πολλά λεφτά*, *είναι πολύ πλούσιος*: «απ' τη στιγμή που είναι βουτηγμένος στα λεφτά, μπορεί να ξοδεύει όσα θέλει»·

- *είναι γλυκά τα λεφτά*, βλ. φρ. *είναι γλυκό το χρήμα*, λ. *χρήμα*·

- *είναι πάρε όλα τα λεφτά*, (στη νεοαργκό) δηλώνει την πλήρη αποδοχή κάποιου ατόμου ή πράγματος: «αυτός είναι ωραίος άνθρωπος, αλλά η γυναίκα του είναι πάρε όλα τα λεφτά || αυτό τ' αυτοκίνητο είναι πάρε όλα τα λεφτά»·

- *είναι πολλά τα λεφτά*, (στη γλώσσα της αργκό) λέγεται για κάποιον ή κάτι που προξενεί μεγάλη έκπληξη ή μεγάλο ενδιαφέρον: «ό,τι και να σου πω για τη γυναίκα που συνόδευε θα είναι λίγο, γιατί είναι πολλά τα λεφτά»·

- *ένα κάρο λεφτά*, βλ. λ. *κάρο*·

- *έπηξε στα λεφτά*, βλ. φρ. *χέστηκε στα λεφτά*·

- *έρχομαι στα λεφτά μου*, (για χαρτοπαίγνιο) βλ. φρ. *είμαι στα λεφτά μου*·

- *έχει ένα κάρο λεφτά*, βλ. φρ. *έχει λεφτά με ουρά*·

- *έχει λεφτά*, *είναι πλούσιος*: «αυτός κάνει ό,τι θέλει, γιατί έχει λεφτά»·

- *έχει λεφτά με ουρά*, *είναι πολύ πλούσιος*: «είναι από τους πρώτους μέσα στην πόλη μας, γιατί έχει λεφτά με ουρά»·

- *έχει λεφτά με τη σέσουλα*, βλ. φρ. *έχει λεφτά με ουρά*·

- *έχει λεφτά με το ζεμπίλι*, βλ. *συνηθέστ.. έχει λεφτά με ουρά*·

- έχει λεφτά με το καντάρι, βλ. φρ. έχει λεφτά με ουρά·
- έχει λεφτά με το τσουβάλι, βλ. φρ. έχει λεφτά με ουρά. (Λαϊκό τραγούδι: είχα λεφτά, πολλά λεφτά, **λεφτά με το τσουβάλι**, μα τώρα που εφτώχηνα με βλέπουν σα ρετάλι)·
- έχει τα λεφτά, (επιτατικά) είναι πάρα πολύ πλούσιος: «αυτός δεν είναι μόνο πλούσιος, αλλά έχει τα λεφτά». Συνήθως το τα της φρ. τουισμένο·
- έχει τρελά λεφτά, βλ. φρ. έχει λεφτά με ουρά·
- έχει χοντρά λεφτά, βλ. φρ. έχει λεφτά με ουρά·
- έχεις λεφτά για πέταμα; (ειρωνικά) σου περισσεύουν τα λεφτά σου(:): «μα γιατί κάνεις τέτοια ασυλλόγιστα έξοδα, έχεις λεφτά για πέταμα;». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το μήπως·
- ζεστά λεφτά, τα μετρητά: «είδες εσύ ποτέ κανέναν που να λέει όχι στα ζεστά λεφτά;»·
- ζωντανά λεφτά, βλ. φρ. ζεστά λεφτά·
- κάνω καλά λεφτά, κερδίζω αρκετά χρήματα, ιδίως από το εμπόριο: «από μικρός είναι στο εμπόριο κι έκανε καλά λεφτά»·
- κάνω λεφτά, κερδίζω χρήματα, ιδίως από το εμπόριο: «από μικρός είναι στο εμπόριο κι έκανε λεφτά»·
- κάνω τα λεφτά μου..., ανταλλάσσω τα χρήματά μου με κάποιο ξένο νόμισμα, κάνω συνάλλαγμα: «επειδή πρόκειται να ταξιδέψω στην Αγγλία, πάω στην τράπεζα να κάνω τα λεφτά μου λίρες»·
- κατέβαινε τα λεφτά! απειλητική έκφραση με την οποία απαιτούμε από κάποιον να μας δώσει αμέσως τα χρήματα που μας οφείλει: «έλα δω, ρε μπαταχτσή, κατέβαινε τα λεφτά που μου χρωστάς!». Συνών. κατέβαινε το μαλλί! / κατέβαινε το παραδάκι! / κατέβαινε το χρήμα(!)·
- κλαίω τα λεφτά μου, είμαι πολύ στενοχωρημένος, πολύ μετανιωμένος για την αγορά κάποιου αντικειμένου που βγήκε εντελώς άχρηστο ή ακατάλληλο ή για λεφτά που ξόδεψα για νυχτερινή διασκέδαση χωρίς να έχει το ανάλογο αντίκρισμα: «έδωσα τα μαλλιά της κεφαλής μου για ν' αγοράσω αυτό το πράγμα και τώρα κλαίω τα λεφτά του, γιατί του βγήκε σκάρτο || πήγα στο τάδε κέντρο για να δω το πρόγραμμα, αλλά κλαίω τα λεφτά μου, γιατί ήταν φέσι». Πολλές φορές, μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το ακόμη·
- κόβω καλά λεφτά, κερδίζω πολλά χρήματα, ιδίως από κάποια δουλειά ή επιχείρηση: «απ' τη μέρα που έριξε στην αγορά αυτό το είδος, κόβει καλά λεφτά || έχει ένα φαστφουντάδικο στην καρδιά της αγοράς και κόβει καλά λεφτά»·
- κόβω λεφτά, κερδίζω χρήματα, ιδίως από κάποια δουλειά ή επιχείρηση: «είναι ο μόνος που φέρνει αυτό το είδος απ' το εξωτερικό και κόβει λεφτά»· βλ. και φρ. κόβω χρήμα, λ. χρήμα·
- κολυμπάει στα λεφτά, βλ. φρ. κολυμπάει στο χρήμα, λ. χρήμα·
- λεφτά θα πάρεις, λέγεται στην περίπτωση που προσφέρουμε σε κάποιον καφέ και κατά τη μεταφορά χύσαμε λίγο στο φλιτζάνι του·
- λυπάται τα λεφτά του, είναι πολύ τσιγκούνης: «δεν τον είδα ούτε μια φορά να διασκεδάζει, γιατί λυπάται τα λεφτά του»·
- με τα λεφτά μου γαμώ και την κυρά μου, βλ. συνηθέστ. με τον παρά μου γαμώ και την κυρά μου, λ. παράς·
- με τα λεφτά στο χέρι, με την πρόθεση να πληρώσω κάτι τοις μετρητοίς: «ήρθα ν' αγοράσω τ' αυτοκίνητο με τα

λεφτά στο χέρι, γι' αυτό θέλω να μου κάνεις μια καλή έκπτωση»·

- μένω από λεφτά, μου τελειώνουν τα λεφτά που έχω συνήθως επάνω μου: «ήθελα ν' αγοράσω ακόμη ένα πουκάμισο, αλλά είχα μείνει από λεφτά»·

- να πέφτουν τα λεφτά! κατηγορηματική απαίτηση για άμεση πληρωμή: «τώρα που σου παρέδωσα τη δουλειά, να πέφτουν τα λεφτά!»·

- να τα βράσω τα λεφτά σου! δεν δίνω καμιά αξία, καμιά σημασία στα χρήματα, τα περιφρονώ: «να τα βράσω τα λεφτά σου, γι' αυτό μη νομίζεις πώς σε κάνω παρέα γι' αυτά!». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το εγώ·

- ξεσκίζω τα λεφτά μου, τα ξοδεύω μετά μανίας: «απ' τη στιγμή που είναι τόσο μικρή η ζωή, ξεσκίζω τα λεφτά μου στα γλέντια»·

- ο βήχας, τα λεφτά και ο έρωτας δεν κρύβονται, βλ. λ. [έρωτας](#)·

- ο γάιδαρος κάνει όλη τη δουλειά κι ο αγωγιάτης παίρνει τα λεφτά, βλ. λ. [δουλειά](#)·

- όλα τα λεφτά, έκφραση με την οποία δείχνουμε τον απεριόριστο θαυμασμό μας για κάποιον ή για κάτι: «ήταν μια γκομενάρα όλα τα λεφτά || σου αρέσει τ' αυτοκίνητο που αγόρασα; -Όλα τα λεφτά». (Τραγούδι: **όλα τα λεφτά**, μωρό μου, όλα τα λεφτά για τα δυο σου μάτια που μου πήραν τα μυαλά). Από τη γλώσσα του χαρτοπαιγνίου, όπου ο παίχτης έχοντας απόλυτη σιγουριά για το φύλλο του ποντάρει όλα τα λεφτά που έχει μπροστά του·

- όποιος έχει λεφτά, φυσάει και τη φλογέρα, όποιος είναι ισχυρός οικονομικά, λέει και κάνει ό,τι θέλει: «αυτός μπορεί να βρίζει όλον τον κόσμο γιατί, όποιος έχει λεφτά, φυσάει τη φλογέρα». Συνών. *έχεις γρόσα, έχεις και μεγάλη γλώσσα*·

- παίζονται χοντρά λεφτά, διακυβούνται πολλά χρήματα είτε σε κάποια εμπορική πράξη είτε σε κάποιο χαρτοπαιχτικό καρέ: «πρέπει να πάρουμε υπεύθυνες αποφάσεις, γιατί σ' αυτή την επιχείρηση παίζονται χοντρά λεφτά || στο τάδε καρέ παίζονται χοντρά λεφτά και σε κανέναν δεν επιτρέπεται να πλησιάσει»·

- παίζω τα λεφτά μου, τα ποντάρω σε τυχερά παιχνίδια, ιδίως τα παίζω σε χαρτοπαίγνιο ή τα διακινδυνεύω κάπου με σκοπό το κέρδος: «από μικρός έχει μάθει να παίζει τα λεφτά του κι είναι πάντα άφραγκος || παίζω τα λεφτά μου στο χρηματιστήριο»·

- παίρνει τρελά λεφτά, βλ. φρ. *παίρνει χοντρά λεφτά*·

- παίρνει χοντρά λεφτά, προσφέρει τις υπηρεσίες του έναντι αδρής αμοιβής: «είναι πολύ καλός δικηγόρος και για κάθε υπόθεση που αναλαμβάνει, παίρνει χοντρά λεφτά»· βλ. και φρ. *βγάζει χοντρά λεφτά*·

- πέσε τα λεφτά! βλ. φρ. *να πέφτουν τα λεφτά(!)*·

- πεταμένα λεφτά, χρήματα που δαπανήθηκαν ή σπαταλήθηκαν χωρίς ουσιαστικό λόγο ή χωρίς να αποφέρουν το αναμενόμενο αποτέλεσμα: «μην αγοράζεις αυτό το πράγμα, γιατί είναι πεταμένα λεφτά || πλήρως ένα σωρό στους καθηγητές για να τον προγυμνάσουν, αλλά ήταν πεταμένα λεφτά, γιατί ο αχαίρευτος δεν πέρασε στο πανεπιστήμιο»·

- πέτσινα λεφτά ή πετσένια λεφτά, το χρηματικό ποσό που έμεινε μόνο στις υποσχέσεις, που, αν και υπογράφηκε σε συναλλαγματική ή επιταγή, ήταν σίγουρο πως δε θα πληρωνόταν από τον οφειλέτη του: «πρόσεχε πολύ τον τάδε έμπορο, γιατί συναλλάσσεται με πέτσινα λεφτά»·

- πετώ τα λεφτά μου (απ' το παράθυρο), τα διαθέτω για άσκοπη ή ακατάλληλη αγορά, τα ξοδεύω χωρίς λόγο: «πετάει τα λεφτά του σε ασύμφορες αγορές»· βλ. και φρ. *σκορπώ τα λεφτά μου*·

- *πάνει καλά λεφτά*, βλ. συνηθέστ. *βγάζει καλά λεφτά*.
- *πάνει λεφτά*, βλ. συνηθέστ. *βγάζει λεφτά*.
- *πάνει τρελά λεφτά*, βλ. συνηθέστ. *βγάζει τρελά λεφτά*.
- *πάνει χοντρά λεφτά*, βλ. συνηθέστ. *βγάζει χοντρά λεφτά*.
- *πλέει στα λεφτά*, βλ. συνηθέστ. *πλέει στο χρήμα*, λ. *χρήμα*.
- *πού λεφτά για...*, δεν υπάρχουν λεφτά για να πραγματοποιήσω αυτό που αναφέρω αμέσως παρακάτω: «θέλω να στείλω το γιο μου στην Ευρώπη να σπουδάσει, αλλά πού λεφτά για σπουδές».
- *ρίχνω καλά λεφτά (για κάτι ή κάπου)*, **α.** ξοδεύω αρκετά χρήματα για κάτι: «ήθελα κι εγώ ένα σπιτάκι στη Χαλκιδική κι έριξα καλά λεφτά για να το χτίσω». **β.** επενδύω, τοποθετώ αρκετά χρήματα κάπου: «σ' αυτό το εργοστάσιο έριξα καλά λεφτά, γιατί πιστεύω πως έχει μέλλον».
- *ρίχνω λεφτά στη δουλειά*, βλ. λ. [δουλειά](#).
- *ρίχνω τα λεφτά μου (για κάτι ή κάπου)*, **α.** ξοδεύω τα χρήματά μου για κάτι: «μ' αρέσει το καλό ντύσιμο, γι' αυτό ρίχνω τα λεφτά μου στα ρούχα». **β.** επενδύω, τοποθετώ τα χρήματά μου κάπου: «δεν ξοδεύω ούτε ευρώ απ' ό,τι βγάζω, γιατί ρίχνω τα λεφτά μου σε μια επιχείρηση που έχω με τον αδερφό μου».
- *ρίχνω τρελά λεφτά (για κάτι ή κάπου)*, **α.** ξοδεύω πολλά χρήματα για κάτι: «έχει ψώνιο με το ντύσιμο, γι' αυτό ρίχνει τρελά λεφτά στα ρούχα». **β.** επενδύω, τοποθετώ πολλά χρήματα κάπου: «έχει ρίξει τρελά λεφτά σ' αυτή την επιχείρηση, γιατί πιστεύει πως έχει μέλλον».
- *ρίχνω χοντρά λεφτά (για κάτι ή κάπου)*, βλ. φρ. *ρίχνω τρελά λεφτά*.
- *σηκώνω λεφτά απ' την τράπεζα*, βλ. φρ. *βγάζω λεφτά απ' την τράπεζα*.
- *σκάω τα λεφτά*, πληρώνω τοις μετρητοίς: «ότι κι αν αγοράζω, σκάω τα λεφτά κι ησυχάζω».
- *σκορπώ τα λεφτά μου*, τα ξοδεύω ασυλλόγιστα. (Λαϊκό τραγούδι: *με το 'να χέρι τρυφερά να τη χαϊδεύεις, με τ' άλλο χέρι τα λεφτά σου να σκορπάς*). βλ. και φρ. *χαλώ τα λεφτά μου*.
- *τα βγάζει τα λεφτά του*, καλύπτει τα έξοδά του, το κόστος του, κάνει απόσβεση του κεφαλαίου του: «ξόδεψες πολλά γι' αυτό το μαγαζί, αλλά, αν το δουλέψεις όπως πρέπει, σε κανένα χρόνο τα βγάζει τα λεφτά του».
- *τα βρήκαμε τα λεφτά!* βλ. φρ. *τα πιάσαμε τα λεφτά(!)*.
- *τα λεφτά δε βρίσκονται στο δρόμο*, **α.** απαιτούνται προσπάθειες και κόποι για να πλουτίσει κανείς: «μόνο με τη σκληρή δουλειά μπορεί κανείς να προκόψει, γιατί τα λεφτά δε βρίσκονται στο δρόμο». **β.** αρνητική έκφραση σε άτομο που μας ζητάει δανεικά λεφτά: «θα μου δανείσεις πεντακόσια ευρώ; -Τα λεφτά δε βρίσκονται στο δρόμο».
- *τα λεφτά δε μυρίζουν*, όταν κανείς κερδίζει χρήματα, δεν ενδιαφέρεται από πού προέρχονται αυτά (δηλ. δεν ενδιαφέρεται αν βγαίνουν με νόμιμο ή παράνομο τρόπο): «όταν πρόκειται να κερδίσει, δε διστάζει να κάνει οποιαδήποτε δουλειά, γιατί τα λεφτά δε μυρίζουν».
- *τα λεφτά δεν πέφτουν απ' τον ουρανό*, βλ. φρ. *τα λεφτά δε βρίσκονται στο δρόμο*.
- *τα λεφτά πάνε στα λεφτά*, **α.** αυτός που έχει χρήματα, έχει τη δυνατότητα να ασχοληθεί με τέτοιες δουλειές που μπορούν να του αποφέρουν κέρδη και έτσι να αυξήσει τα χρήματά του. **β.** λέγεται με παράπονο από φτωχό άτομο, όταν μαθαίνει πως στην περιουσία κάποιου πλούσιου, προστίθενται νέα χρήματα, ιδίως από κέρδη που αποκομίζει από κάποιο τυχερό παιχνίδι (λαχείο, λότο, τζόκερ κ.ά.). Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *εμ*

βέβαια·

- τα λεφτά σου ή τη ζωή σου, απειλητική έκφραση από οπλισμένο άτομο που επιχειρεί να μας ληστέψει·
- τα λεφτά σταύρωσαν τον Χριστό, δηλώνει πως ο άνθρωπος μπορεί να κάνει τα πάντα προκειμένου να κερδίσει, να αποκτήσει χρήματα: «τα λεφτά σταύρωσαν τον Χριστό κι εσύ μου λες αν θα δεχτεί, για ένα τόσο μεγάλο ποσό, να καταθέσει ως ψευδομάρτυρας;». (Λαϊκό τραγούδι: **τα λεφτά σταυρώσαν το Χριστό, τα λεφτά του κόσμο κυβερνάνε κι αν πληγώνεις άλλους, τι μ' αυτό, τα λεφτά σκεπάζουν ό,τι να 'ναι**)·
- τα λεφτά τρέχουν απ' τα μπατζάκια του ή τρέχουν τα λεφτά απ' τα μπατζάκια του, **α.** έχει πολλά λεφτά, είναι πολύ πλούσιος: «είναι πολύ χαρούμενος, γιατί παντρεύει την κόρη του με κάποιον που τα λεφτά τρέχουν απ' τα μπατζάκια του». **β.** λέγεται και με ειρωνική διάθεση για άτομο που εσφαλμένα θεωρείται πως είναι πλούσιο: «ποιος είναι πλούσιος, ο τάδε; Τι να σου πω, τρέχουν τα λεφτά απ' τα μπατζάκια του»·
- τα πιάσαμε τα λεφτά! ειρωνική έκφραση, όταν έρχεται ξαφνικά κάποιος ανεπιθύμητος στην παρέα μας ή, όταν μας τυχαίνει απρόβλεπτα κάποια κακοτυχία ή δυσκολία και δεν ξέρουμε πώς να ενεργήσουμε στη συνέχεια. Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *τόρα μάλιστα*·
- τα πάνει τα λεφτά του, (για αντικείμενα) μπορεί να πουληθεί όσο αγοράστηκε, γι' αυτό καλώς αγοράστηκε. «ό,τι ώρα και να το πουλήσω, τα πάνει τα λεφτά του»· βλ. και φρ. *τα 'χει τα λεφτά του*·
- τα 'χει τα λεφτά του, (για αντικείμενα) σωστά αγοράστηκε όσο αγοράστηκε, γιατί ανταποκρίνεται στην αξία του: «το πλήρωσα λίγο ακριβά, αλλά τα 'χει τα λεφτά του»· βλ. και φρ. *τα πάνει τα λεφτά του*·
- τζιράρω τα λεφτά μου, δεν κερδίζω τίποτα από μια εμπορική πράξη, πουλώ όσο αγοράζω: «μην κοιτάς που μπαίνει κόσμος στο μαγαζί, γιατί, με την ακρίβεια που υπάρχει, τζιράρω τα λεφτά μου». Συνών. *αλλάζω τα λεφτά μου (α) / γυρίζω τα λεφτά μου*·
- την πήρε για τα λεφτά της, ο άντρας για τον οποίο γίνεται λόγος παντρεύτηκε κάποια, μόνο και μόνο επειδή ήταν πλούσια: «για να παντρευτεί μια τόσο άσχημη γυναίκα, πάει να πει πως την πήρε για τα λεφτά της». Πρβλ.: *μήπως σε προξενεύουνε καμιά για τα προικιά της; Θα σου χτυπάει στα μούτρα πως πήρες τα λεφτά της* (Λαϊκό τραγούδι)·
- τον αγόρασε με τα λεφτά της, η γυναίκα για την οποία γίνεται λόγος, παντρεύτηκε κάποιον, δίνοντάς του μεγάλη προίκα: «μπορεί να είναι άσχημη, αλλά πήρε τον ομορφότερο άντρα της περιοχής μας, γιατί τον αγόρασε με τα λεφτά της»·
- του 'πεσαν πολλά λεφτά, του έτυχαν πολλά λεφτά από λαχείο ή κληρονομιά: «κέρδισε τον πρώτο αριθμό του λαχείου και του 'πεσαν πολλά λεφτά || είχε ένα θείο στην Αμερική και με το θάνατό του του 'πεσαν πολλά λεφτά»·
- του τραβάει λεφτά, του αποσπά έντεχνα λεφτά: «κάνει την ερωτευμένη μαζί του και κάθε τόσο του τραβάει λεφτά»·
- τραβώ λεφτά, κάνω ανάληψη, αποσύρω λεφτά, ιδίως από τράπεζα: «περίμενε να πάω στην τράπεζα να τραβήξω λεφτά κι έρχομαι να σε πληρώσω»·
- τρελάθηκε στα λεφτά, βλ. φρ. *χέστηκε στα λεφτά*·
- τρώω τα λεφτά μου, τα ξοδεύω, τα σπαταλώ: «επειδή μια ζωή την έχουμε, εγώ τρώω τα λεφτά μου και δε νοιάζομαι για καταθέσεις»·
- φεύγουν πολλά λεφτά, δίνω, ξοδεύω πολλά χρήματα: «κάθε μήνα έχω καλές εισπράξεις, αλλά φεύγουν και πολλά λεφτά, γιατί έχω πολλά έξοδα». (Λαϊκό τραγούδι: *ήρθαμε να γλεντήσουμε να φύγει το μαράζι κι αν φύγανε πολλά λεφτά, χαλάλι, δεν πειράζει*)·

- χαλώ τα λεφτά μου, τα ξοδεύω ασυλλόγιστα, ιδίως σε διασκεδάσεις: «δε βάζει τίποτα στην τράπεζα, γιατί έχει μάθει να χαλάει τα λεφτά του». (Λαϊκό τραγούδι: για μένα το καλό παιδί που πάντα **τα λεφτά μου τα χάλαγα** για πάρτη σας απ' την καλή καρδιά μου)· βλ. και φρ. σκορπώ τα λεφτά μου·

- χαλώ τα λεφτά μου με..., ανταλλάσσω τα χρήματά μου με κάποιο ξένο νόμισμα: «χαλώ τα λεφτά μου με δολάρια»·

- χαραμίζω τα λεφτά μου, ξοδεύω τα λεφτά μου ανώφελα, άδικα, τα σπαταλώ χωρίς λόγο: «όποιος χαραμίζει τα λεφτά του, είναι ανόητος»·

- χέζεται στα λεφτά, είναι πάρα πολύ πλούσιος: «χέζεται στα λεφτά ο άνθρωπος και κάθε χρόνο αλλάζει αυτοκίνητο». Συνών. χέζεται στο τάλιρο / χέζεται στο χρήμα·

- χέστηκε στα λεφτά, κέρδισε πάρα πολλά χρήματα: «έκανε μια καινούρια δουλειά και χέστηκε στα λεφτά». Συνών. χέστηκε στο τάλιρο / χέστηκε στο χρήμα.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας